HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a cincea)

7 iunie 2007 *

În cauza C-278/06,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Bundesverwaltungsgericht (Germania), prin decizia din 18 mai 2006, primită de Curte la 26 iunie 2006, în procedura

Manfred Otten

împotriva

Landwirtschaftskammer Niedersachsen,

cu participarea lui:

Jonny Kück

și a

Vertreterin des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht,

* Limba de procedură: germana.

CURTEA (Camera a cincea),

compusă din domnul R. Schintgen, președinte de cameră, domnii A. Borg Barthet și M. Ilešič (raportor), judecători,

avocat general: domnul Y. Bot,
grefier: domnul B. Fülöp, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 29 martie 2007,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru domnul Otten, de G.-W. Bieniek, Rechtsanwalt;

— pentru Landwirtschaftskammer Niedersachsen, de doamna H. Steggewentz, în calitate de agent;

— pentru guvernul german, de domnii M. Lumma și C. Blaschke, în calitate de agenți;

— pentru Comisia Comunităților Europene, de domnii J. Schieferer și F. Erlbacher, precum și de doamna H. Tserepa-Lacombe, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul (CEE) nr. 3950/92 al Consiliului din 28 decembrie 1992 de stabilire a unei prelevări suplimentare în sectorul laptelui și produselor lactate (JO L 405, p. 1), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1256/1999 al Consiliului din 17 mai 1999 (JO L 160, p. 73, denumit în continuare „Regulamentul nr. 3950/92").

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul Otten, fost arendaș al unor terenuri destinate unei exploatații de producere a laptelui, pe de o parte, și Landwirtschaftskammer Niedersachsen (camera de agricultură din Saxonia Inferioară), pe de altă parte, având ca obiect transferul cantității de referință de lapte sau de produse lactate către un arendator care, neavând calitatea de producător de lapte sau de produse lactate, transferă la rândul său cantitatea respectivă, în cel mai scurt timp posibil, prin intermediul unui birou public de vânzări, unui terț având această calitate.

Cadrul juridic

Reglementarea comunitară

3 În 1984, ca urmare a faptului că, în sectorul laptelui, persista un dezechilibru între cerere și ofertă, a fost instituit un sistem de prelevări suplimentare asupra laptelui prin articolul 5c din Regulamentul (CEE) nr. 804/68 al Consiliului din 27 iunie 1968

privind organizarea comună a pieței în sectorul laptelui și produselor lactate (JO L 148, p. 13), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 856/84 al Consiliului din 31 martie 1984 (JO L 90, p. 10). Potrivit acestei dispoziții, trebuie plătită o prelevare suplimentară pentru cantitățile de lapte care depășesc o cantitate de referință ce urmează să fie stabilită.

4 Normele generale de aplicare a prelevării suplimentare au fost stabilite prin Regulamentul (CEE) nr. 857/84 al Consiliului din 31 martie 1984 privind normele generale de punere în aplicare a prelevării menționate la articolul 5c din Regulamentul nr. 804/68 în sectorul laptelui și produselor lactate (JO L 90, p. 13).

5 Regulamentul nr. 857/84 a fost abrogat prin Regulamentul nr. 3950/92, care a prelungit aplicarea acestui sistem de prelevare suplimentară până la 1 aprilie 2000, deși, inițial, trebuia să se aplice doar până la 1 aprilie 1993.

6 Articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 3950/92 prevede:

„În absența unui acord între părți, în cazul în care contractele de arendă urmează să expire fără posibilitatea de a fi prelungite în aceleași condiții, sau în situații care implică efecte legale comparabile, cantitățile de referință disponibile pentru exploatațiile respective sunt transferate în totalitate sau parțial producătorilor care le preiau, potrivit dispozițiilor adoptate sau care urmează să fie adoptate de către statele membre, ținând cont de interesele legitime ale părților." [traducere neoficială]

7 Articolul 8 din același regulament prevede:

„În vederea unei bune restructurări a producției de lapte sau a îmbunătățirii mediului, statele membre pot să pună în aplicare una sau mai multe dintre următoarele acțiuni, potrivit modalităților determinate de acestea și ținând cont de interesele legitime ale părților:

[...]

(b) să determine, pe baza unor criterii obiective, condițiile potrivit cărora producătorii pot obține la începutul unei perioade de 12 luni, contra plată, reafectarea de către autoritatea competentă sau de către organismul desemnat de aceasta a cantităților de referință eliberate în mod definitiv la sfârșitul perioadei de 12 luni precedente de către alți producători contra vărsării unei indemnizații egale plății menționate mai sus, în una sau în mai multe anuități;

[...]

(e) să autorizeze, pe baza unei cereri adresate de producător autorității competente sau unui organism desemnat de aceasta, în scopul ameliorării structurii producției de lapte la nivelul exploatării sau pentru a permite extensificarea producției, transferul definitiv al cantităților de referință fără transferul terenului aferent sau viceversa.

[...]" [traducere neoficială]

8 Articolul 9 din Regulamentul nr. 3950/92 prevede:

„În sensul prezentului regulament:

[...]

(c) prin «producător» se înțelege agricultorul, persoană fizică sau juridică sau un grup de persoane fizice sau juridice, a cărui fermă este situată pe teritoriul geografic al unui stat membru:

— care vinde lapte sau alte produse lactate direct către consumator

și/sau

— care livrează cumpărătorilor;

[...]" [traducere neoficială]

Reglementarea națională

9 Normele privind sistemul de transfer al cantităților de referință pentru livrarea laptelui sau a produselor lactate sunt conținute în regulamentul referitor la aplicarea prelevării suplimentare (Zusatzabgabenverordnung) din 12 ianuarie 2000 (BGBl. 2000 I, p. 27, denumit în continuare „Regulamentul ZAV"), intrat în vigoare la 1 aprilie 2000.

10 Conform Regulamentului ZAV, cantitățile de referință nu mai pot fi vândute, în principiu, decât în trei momente precise din fiecare an, și anume la 1 aprilie, la 1 iulie sau la 30 octombrie, prin intermediul unor birouri publice de vânzări, potrivit unei proceduri bine definite, care nu ia în considerare suprafața terenurilor destinate exploatației de producere a laptelui.

11 Întrucât contractul de arendare în cauză a fost încheiat înainte de 1 aprilie 2000, articolul 7 alineatul 1 prima teză din Regulamentul privind cantitățile de lapte garantate (Milchgarantiemengenverordnung) din 25 mai 1984 (BGBl. 1984 I, p. 720), astfel cum a fost modificat prin cel de al 33-lea regulament de modificare din 25 martie 1996 (BGBl. 1996 I, p. 535), își găsește aplicarea prin intermediul articolului 12 alineatul 2 prima teză din Regulamentul ZAV. Conform articolului 7 alineatul 1 prima teză din Regulamentul privind cantitățile de lapte garantate, în cazul expirării contractului de arendare, cantitatea de referință trebuie să se întoarcă la arendator.

12 Atunci când cantitatea de referință este transferată unui arendator care nu are calitatea de producător, articolul 12 alineatul 2 prima teză din Regulamentul ZAV obligă la retragerea a 33 % din această cantitate pentru rezerva landului.

Acțiunea principală și întrebarea preliminară

13 În 1974, predecesorul domnului Otten a încheiat cu domnul Kück un contract de arendare pe durată nedeterminată pentru terenuri în suprafață de 4,1862 ha în scopul producerii de lapte.

14 În 1984, cu ocazia introducerii sistemului de prelevări suplimentare în sarcina producătorilor de lapte care depășesc cantitățile de referință ce le sunt atribuite, predecesorului domnului Otten i s-a atribuit o anumită cantitate de referință, corespunzătoare acestei suprafețe arendate în scopul producerii de lapte.

15 În cursul anului 2000, domnii Otten și Kück au reziliat contractul de arendare începând cu data de 1 ianuarie 2001. La aceeași dată, exploatația i-a revenit așadar domnului Kück.

16 La cererea domnului Kück, Landwirtschaftskammer Hannover (camera de agricultură din Hanovra) i-a confirmat, printr-o decizie administrativă din 14 februarie 2001, astfel cum a fost modificată la 27 aprilie 2001, faptul că îi fusese transferată o cantitate de referință de 9 315 kg. De asemenea, camera de agricultură a decis preluarea unei cantități de referință de 4 588 de kg pentru a fi adăugată la rezerva landului, pentru motivul că domnul Kück nu era producător.

17 Împotriva acestei decizii, domnul Otten a formulat o plângere, care a fost respinsă de către Landwirtschaftskammer Hannover.

18 În consecință, domnul Otten a introdus o acțiune în fața Verwaltungsgericht Stade (tribunalul administrativ din Stade), care a anulat aceste decizii administrative.

19 Prin hotărârea din 16 martie 2005, Niedersächsisches Oberverwaltungsgericht (Tribunalul Administrativ Superior din Saxonia Inferioară) a respins apelul introdus de Landwirtschaftskammer Niedersachsen. Niedersächsisches Oberverwaltungsgericht a considerat că, la expirarea unui contract de arendare având ca obiect exploatații

utilizate pentru producerea de lapte, cantitatea de referință corespunzătoare se întoarce la arendator numai dacă acesta este el însuși producător sau dacă transferă imediat terenurile altui producător.

20 Landwirtschaftskammer Niedersachsen a introdus un recurs („Revision") în fața Bundesverwaltungsgericht.

21 Acesta din urmă consideră că, potrivit interpretării efectuate de Curte în hotărârea din 20 iunie 2002, Thomsen (C-401/99, Rec., p. I-5775), o achiziționare tranzitorie de către un arendator care nu are calitatea de producător ar fi întotdeauna posibilă în măsura în care, pe de o parte, această achiziționare este temporară și necesară pe baza legislației naționale și, pe de altă parte, aceasta duce la un nou transfer al obiectului contractului de arendare către un arendaș având calitatea de producător. Rezultatul final al acestor două transferuri este considerat, potrivit interpretării date de către instanța de trimitere hotărârii menționate, drept o operațiune unică de transfer al cantității de referință de la un producător la altul (hotărârea Thomsen, citată anterior, punctul 43).

22 Această interpretare ar trebui aplicată de asemenea în cauza care formează obiectul acțiunii principale, unde, în cadrul celei de a doua operațiuni de transfer și în temeiul noii reglementări naționale, transferul terenurilor este separat de transferul cantităților de referință.

23 În plus, potrivit acestei interpretări, cantitățile de referință sunt utilizate în scopul producerii sau al comercializării laptelui, astfel încât arendatorul care nu este producător nu poate obține avantaje pur financiare prevalându-se de valoarea de piață a acestor cantități (hotărârea din 13 aprilie 2000, Karlsson și alții, C-292/97, Rec., p. I-2737, punctul 57, hotărârea din 20 iunie 2002, Mulligan și alții, C-313/99, Rec., p. I-5719, punctul 30, și hotărârea Thomsen, citată anterior, punctul 39).

24 În aceste condiții, Bundesverwaltungsgericht a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 3950/92 [...] trebuie interpretat în sensul că, la expirarea unui contract de arendare având ca obiect o exploatație de producere a laptelui sau terenuri utilizate pentru producerea de lapte, cantitățile de referință corespunzătoare acestora pot fi returnate arendatorului chiar și în cazul în care acesta nu este și nu va deveni el însuși producător, dacă transferă cantitatea de referință, în cel mai scurt timp, prin intermediul unui birou public de vânzări, unui terț care are această calitate?"

Cu privire la întrebarea preliminară

25 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere urmărește să afle dacă articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 3950/92 trebuie interpretat în sensul că, la expirarea unui contract de arendare având ca obiect o exploatație de producere a laptelui, cantitatea de referință corespunzătoare acesteia poate reveni arendatorului în măsura în care acesta, nefiind și neavând intenția de a deveni producător, transferă cantitatea respectivă, în cel mai scurt timp, prin intermediul unui birou public de vânzări, unui terț care are această calitate.

26 Încă de la început, trebuie amintit că, din economia generală a reglementării comunitare în materie de prelevare suplimentară asupra laptelui, rezultă că, în principiu, o cantitate de referință nu poate fi atribuită unui agricultor decât în măsura în care acesta are calitatea de producător (a se vedea în acest sens, mai ales, hotărârea din 26 octombrie 2006, Kibler, C-275/05, Rec., p. I-10569, punctul 21 și jurisprudența citată).

27 Într-adevăr, conform articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 3950/92, la expirarea unui contract de arendare având ca obiect o exploatație de producere a laptelui, cantitatea de referință corespunzătoare acesteia poate reveni, în principiu, arendatorului, în totalitate sau parțial, numai atunci când acesta are calitatea de producător în înțelesul articolului 9 litera (c) din regulamentul menționat (hotărârea Thomsen, citată anterior, punctul 41).

28 În aceste condiții, o achiziționare tranzitorie a cantităților de referință de către arendatorul care nu are calitatea de producător ar putea fi admisă, din punctul de vedere al dreptului comunitar, numai dacă ar fi necesară și doar pentru o durată cât mai scurtă posibil (a se vedea în acest sens hotărârea Thomsen, citată anterior, punctul 43).

29 Or, această interpretare poate fi transpusă în cauza care formează obiectul acțiunii principale. În primul rând, din considerentul (6) al Regulamentului nr. 1256/1999 rezultă că statele membre pot organiza transferul cantităților de referință într-un mod diferit decât prin intermediul unor tranzacții individuale între producători. În al doilea rând, de la punctul 43 din hotărârea Thomsen, citată anterior, rezultă că atribuirea tranzitorie a cantităților de referință, pentru o perioadă îndelungată, unor arendatori care nu intenționează să devină producători este contrară, pe de o parte, economiei generale a reglementării comunitare privind prelevarea suplimentară asupra laptelui și, pe de altă parte, principiului potrivit căruia o cantitate de referință nu poate fi atribuită unui agricultor care nu are calitatea de producător de lapte.

30 Împrejurarea că, în cauza care formează obiectul acțiunii principale, transferul cantității de referință este separat de transferul exploatației nu este de natură să afecteze interpretarea menționată.

31 Într-adevăr, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, chiar dacă o cantitate de referință nu este transferată, în principiu, decât prin transferul exploatației căreia îi este destinată, cu condiția ca acest transfer să respecte formele și condițiile

prevăzute la articolul 7 din Regulamentul nr. 3950/92, nu este mai puțin adevărat că este posibil transferul cantităților de referință separat de exploatații în cazurile de derogare prevăzute de dreptul comunitar (a se vedea în acest sens hotărârea Mulligan, citată anterior, punctul 27 și jurisprudența citată).

32 În această privință, trebuie arătat că articolul 8 literele (b) și (e) din Regulamentul nr. 3950/92 permite statelor membre să adopte, separat sau împreună, una sau mai multe dintre măsurile enumerate, dar nu le autorizează să prevadă noi tipuri de dispoziții în materie (hotărârea din 14 octombrie 2004, Spania/Comisia, C-173/02, Rec., p. I-9735, punctul 26).

33 Într-adevăr, conform articolului 8 litera (b) din Regulamentul nr. 3950/92 și în vederea unei bune restructurări a producției de lapte sau a îmbunătățirii mediului, statele membre pot să determine, pe baza unor criterii obiective, condițiile potrivit cărora producătorii pot obține la începutul unei perioade de 12 luni, contra plată, reafectarea de către autoritatea competentă sau de către organismul desemnat de aceasta a cantităților de referință eliberate în mod definitiv de către alți producători la sfârșitul perioadei de 12 luni precedente.

34 În temeiul articolului 8 litera (e) din Regulamentul nr. 3950/92, statele membre pot de asemenea să autorizeze, pe baza unei cereri adresate de producător autorității competente sau organismului desemnat de aceasta, transferul definitiv al unei cantități de referință fără exploatația corespunzătoare.

35 Rezultă așadar că legiuitorul comunitar a avut în vedere posibilitatea transferului unei cantități de referință către un producător, prin intermediul unui organism public însărcinat cu vânzarea, fără ca exploatația corespunzătoare să fie transferată.

36 Interpretarea de mai sus nu este pusă sub semnul întrebării de punctele 42 și 43 din hotărârea Thomsen, citată anterior, privind o transmitere a cantităților de referință cu luarea în considerare a suprafeței terenurilor destinate exploatației de producere a laptelui, din moment ce nu rezultă din hotărârea menționată că arendatorul nu ar fi putut să transfere unui terț producător cantitatea de referință fără exploatația aferentă, prin intermediul unui organism public însărcinat cu vânzarea și în cel mai scurt timp posibil după expirarea contractului de arendare.

37 Împrejurarea că, în cauza care formează obiectul acțiunii principale, cantitatea de referință corespunzătoare unei exploatații de producere a laptelui îi revine temporar arendatorului care nu are calitatea de producător nu este determinantă, cu condiția ca această situație să nu fie de lungă durată și cantitatea de referință în cauză să fie transferată, în cel mai scurt timp, unui terț care are efectiv calitatea de producător.

38 În consecință, o achiziționare tranzitorie a unei cantități de referință corespunzătoare unei exploatații de către un arendator care nu are calitatea de producător în scopul de a o transfera unui birou public de vânzare a cantităților de referință, pentru ca acesta din urmă să o poată vinde unor producători, într-o perioadă cât mai scurtă posibil, nu ar putea fi considerată ca fiind contrară articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 3950/92.

39 De altfel, această interpretare este compatibilă cu obiectivul principal al dispoziției menționate din Regulamentul nr. 3950/92, conform căruia cantitățile de referință nu pot fi atribuite persoanelor care urmăresc să obțină un avantaj pur financiar din această atribuire (a se vedea în acest sens hotărârea Thomsen, citată anterior, punctul 45).

40 Având în vedere cele de mai sus, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 3950/92 trebuie interpretat în sensul că, la expirarea unui contract de arendare având ca obiect o exploatație de producere

a laptelui, cantitatea de referință corespunzătoare acesteia poate reveni arendatorului în măsura în care acesta, nefiind și neavând intenția de a deveni producător, transferă cantitatea respectivă, în cel mai scurt timp, prin intermediul unui birou public de vânzări, unui terț care are această calitate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

41 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a cincea) declară:

Articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul (CEE) nr. 3950/92 al Consiliului din 28 decembrie 1992 de stabilire a unei prelevări suplimentare în sectorul laptelui și produselor lactate, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1256/1999 al Consiliului din 17 mai 1999, trebuie interpretat în sensul că, la expirarea unui contract de arendare având ca obiect o exploatație de producere a laptelui, cantitatea de referință corespunzătoare acesteia poate reveni arendatorului în măsura în care acesta, nefiind și neavând intenția de a deveni producător, transferă cantitatea respectivă, în cel mai scurt timp, prin intermediul unui birou public de vânzări, unui terț care are această calitate.

Semnături